

Sygn. akt III U 155/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 czerwca 2014r. w Suwałkach

sprawy **Z. T.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

w związku z odwołaniem Z. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 27 stycznia 2014 r. znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 155/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 27.01.2014r. odmówił Z. T. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz.1227) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31.12.1948r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego;
- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r., udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Wskazał również, że zgodnie z § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy (pracodawca), na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 i ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy, gdzie ma obowiązek określić:

- 1) rodzaj pracy ściśle według wykazu, działu pozycji niniejszego rozporządzenia,
- 2) stanowisko pracy wymienione w wykazie, dział, pozycję i punkt zarządzenia resortowego lub uchwały,
- 3) okres, w którym praca w szczególnych warunkach wykonywania była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Zakład odmówił Z. T. prawa do emerytury, ponieważ nie udokumentował on 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a tylko 10 lat, 3 miesiące i 1 dzień.

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania, Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1.01.1999r. okresy składkowe i nieskładkowe w ilości co najmniej 25 lat, gdyż składkowych w ilości 29 lat, 3 miesięcy i 9 dni, zaś nieskładkowych w ilości 5 dni.

Jednocześnie Zakład poinformował, że do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu:

- od 1.09.1972r. do 25.04.1974r., od 17.04.1976r. do 31.07.1978r. za okresy zatrudnienia w Gospodarstwie (...) Skarbu Państwa w W., ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach powołano się na nieaktualne zarządzenie 53 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,

- od 1.04.1992r. do 19.10.1994r. w Spółdzielni (...) w G., ponieważ Z. T. wykonywał pracę w ramach umowy – dzierżawy a nie w ramach umowy o pracę chociaż za ten okres zostało wystawione świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji Z. T. wniósł o jej uchylenie i zobowiązanie strony pozwanej do przyznania emerytury z uwzględnieniem udokumentowanych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wywodził mianowicie, że nie może ponieść ujemnych konsekwencji wpisu w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w okresie od 1.09.1972r. do 25.04.1974r. i od 17.04.1976r. do 31.07.1978r. (łącznie 4 lata 1 miesiąc i 12 dni) wystawionego przez Gospodarstwo (...) w W. z powodu nieaktualnego zarządzenia.

Co do natomiast okresu zatrudnienia od 1.04.1992r. do 19.10.1994r. w Spółdzielni (...) w G. to wskazał, że w świetle aktualnego orzecznictwa NSA i Sądu Najwyższego okresy prowadzenia działalności gospodarczej – wykonywanej w szczególnych warunkach jak również w prywatnych zakładach pracy winny być uznawane przez organy ZUS – u, które winny się kierować kryterium charakteru pracy i wpływu warunków jej świadczenia na zdrowie pracownika.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że odwołujący się w okresie czasu od 1.04.1992r. do 19.10.1994r. nie pozostawał w stosunku pracy, a był osobą prowadząca działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnionego uznać nie można było.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 1.01.1999r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art.27.

Ustęp 2 stanowi zaś, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według natomiast art. 32 ust. 4 tej ustawy, wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tymi zaś przepisami dotychczasowymi są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do § 1 ust. 1 tego rozporządzenia, stosuje się ono do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 tego rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej „wykazami”. Paragraf 2 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, zaś według § 4 ust. 1, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z powyższego wynika więc, że aby ubezpieczony mógł otrzymać emeryturę na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przy spełnieniu pozostałych warunków, musiała być przez niego wykonywana w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat, przy czym w szczególnych warunkach, to w takich, jakie są wymienione w wykazie A powołanego rozporządzenia. Nie wystarcza więc powołanie się na same szkodliwe warunki pracy aby można było ją uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Wskazać przy tym należy, że organ rentowy może zakwestionować świadectwo pracy potwierdzające wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych, które jak każdy dokument nieurzędowy w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej (np: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24.09.2008r. III AUa 795/08 – Lex 478688 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4.11.2008r. IIIAUa 3113/08 – Lex 552003).

W stosunku tymczasem do odwołującego się, w obliczu zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie można było przyjąć aby przez 15 lat wykonywał on pracę w szczególnych warunkach jak pracownik stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracy bowiem odwołującego się od 1.04.1992r. do 19.10.1994r. (wówczas jeszcze w (...) Spółdzielni (...) w E., a nie po przekształceniu Spółdzielni (...)) nie można było uznać jako świadczącej przez pracownika, czyli osobę świadczącą pracę w stosunku pracy, a praca w Gospodarstwie (...) Skarbu Państwa w W. w zakwestionowanym okresie czasu, jeżeli nawet za cały okres można ją uznać jako świadczoną w szczególnych warunkach, nie będzie wystarczająca do uznania okresu co najmniej 15 lat takiej pracy.

Pracy natomiast odwołującego się od 1.04.1992r. do 19.1994r. w (...) w Elku nie można było uznać jako świadczącej przez pracownika w stosunku pracy, gdyż w tym czasie odwołujący się, co sam przyznał, prowadził działalność gospodarczą. Praca zaś w charakterze osoby prowadzącej działalność gospodarczą nie daje prawa do przejścia na

emeryturę w wieku niższym niż podstawowy wiek emerytalny z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach. Tylko bowiem pracownikowi przysługuje takie uprawnienie. Wynika to bowiem jednoznacznie z zaprezentowanych powyżej przepisów prawa i ugruntowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego (np. wyrok z 25.01.2005r. I UK 142/04, Lex 154234) i powszechnego.

Sądowi nie są znane orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego czy to Sądu Najwyższego, w których sądy te okresy pracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonywanej w szczególnych warunkach nakazywały do uwzględnienia do pracy w szczególnych warunkach przy przyznawaniu emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Nie można też było w sprawie przyjąć, czego odwołujący się domagał się w toku postępowania sądowego, że świadcząc pracę na rzecz Spółdzielni (...), będąc zarejestrowanym jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, w istocie swojej pracował jak w stosunku pracy jako kierowca samochodów ciężarowych, gdyż wykonywał tą samą pracę co poprzednio tylko tyle, że wydzierżawionym od Spółdzielni samochodem ciężarowym. Tak samo bowiem rozwoził mleko i przetwory mleczne w tych samych godzinach pracy i w tych samych warunkach, czyli, że w jego pracy nic się nie zmieniło. Musiał natomiast zarejestrować działalność gospodarczą, gdyż gdyby nie przyjął warunków pracy dzierżawionym samochodem to pracy w ogóle nie miałby, co potwierdził świadek Z. S.. Odwołujący się mianowicie w tym czasie sam zatrudniał na umowę o pracę Z. S. jako konwojenta, a to już wyklucza aby odwołujący się był pracownikiem wykonującym pracę ze stosunku pracy. Ktoś bowiem kto jest zatrudniony na umowę o pracę nie może sam zatrudniać kogoś na umowę o pracę w ramach wykonywania w tym samym czasie pracy na rzecz tego samego podmiotu. Poza tym umowa dzierżawy samochodu nie wskazywała, że odwołujący się będzie wykonywać pracę wyłącznie na rzecz Spółdzielni (...). Odwołujący się mógł więc wydzierżawionym samochodem świadczyć usługi i na rzecz innych podmiotów. Ma to zaś znaczenie w sprawie, gdyż praca w ramach prowadzonej działalności gospodarczej może dawać potencjalne możliwości różnego zachowania się, czego nie daje praca na umowę o pracę, a z czego niekoniecznie osoba pracująca na swój rachunek musi od razu korzystać. Wystarczy, że już ma takie potencjalne możliwości, a jest w bardziej komfortowej sytuacji niż osoba pozostająca w stosunku zatrudnienia na umowę o pracę. Poza tym pozostaje jeszcze kwestia wysokości wynagrodzenia i samej dokładnej ilości pracy, co może być bardzo różnie uregulowane w umowie o pracę i przy świadczeniu usług w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Pozostaje przy tym jeszcze taka kwestia, że osoba prowadząca działalność gospodarczą może rozliczyć różne koszty uzyskania przychodu, czego już osoba pracująca na umowę o pracę uczynić nie może. Pewnie właśnie te kwestie zadecydowały o tym, że ustawodawca tylko pracownikom przewidział możliwość przejścia na emeryturę w niższym wieku niż podstawowy z uwagi na zatrudnienie w szczególnych warunkach.

Mając zatem na uwadze powyższe, odwołujący się nie spełnił wszystkich warunków do otrzymania wcześniejszej emerytury. Tym bardziej należy tak uważać, że trudno uznać aby w Gospodarstwie (...) świadczył on cały czas pracę kierowcy samochodu ciężarowego, co potwierdził świadek S. R.. Dokumentacja bowiem akt osobowych odwołującego się za okres pracy w tym zakładzie pracy świadczy przeciwnie. Wynika z niej, że odwołujący się nie mógł pracować w tym zakładzie pracy co najmniej do 30.04.1976r. w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego, gdyż dopiero z datą 30.04.1976r. otrzymał uprawnienia do kierowania samochodem ciężarowym. Twierdzenia odwołującego się, że w tym czasie można było prowadzić samochody ciężarowe na podstawie jakiegoś zaświadczenia trudno tu uznać za wiarygodne. Ponadto akta osobowe z zatrudnienia w tym gospodarstwie świadczą, że w tym czasie, jak też i w pewnych okresach później pracował jako mechanik na warsztacie przy naprawianiu samochodów i ciągników oraz sprzętu rolniczego. Jeżeli więc przyjąć same wyjaśnienia odwołującego się, że wyjeżdżał do naprawy maszyn na pole, to wyklucza to jego pracę w szczególnych warunkach za ten zakwestionowany okres w Gospodarstwie (...) w W. od 01.09.1972r. do 25.04.1974r. i od 17.04. do 29.04.1976r., a następnie też od 01.03. do 30.04.1978r. (angaże akt osobowych). Zeznania świadka S. R. potraktować zaś należało jako obdarzone dużą dozą niepamięci z uwagi na znaczny upływ czasu. Trzeba też mieć na uwadze, że odwołujący się mógł jeździć samochodami Ż. bądź N. albo innymi dostawczymi, które nie były samochodami ciężarowymi, a świadkowi utrwaliło się, że odwołujący się jeździł cały czas samochodem ciężarowym.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy w Suwałkach na mocy art. 477¹⁴

§ 1 kpc oddalił odwołanie.

Wskazać bowiem należy, że z dokumentacji wynikającej z akt sprawy brak jest innych okresów zatrudnienia poza uwzględnionymi, które powodowałyby, że odwołujący się pracował w nich w szczególnych warunkach i łącznie dałoby mu pracę w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Uwzględnione okresy pracy w szczególnych warunkach to od 10.08.1978r. do 31.08.1979r. w Spółdzielni (...) w W., od 1.09.1979r. do 29.12.1980r. w (...) Spółdzielni (...)w O., od 16.05.1984r. do 31.12.1984r., od 1.01.1985r. do 5.07.1990r. i od 6.07.1990r. do 31.03.1992r. w (...) Spółdzielni (...) w E. i na jej rzecz. Na przestrzeni zatrudnienia można jeszcze tylko mówić o pracy odwołującego się w (...) w W. w okresie czasu od 29.12.1980r. do 28.02.1983r. jako mechanika samochodowego oraz maszyn rolniczych, jednakże odwołujący się nie przedstawił świadectwa pracy w szczególnych warunkach za ten okres i nie powoływał się, że w tym okresie pracował w szczególnych warunkach. Wskazać przy tym należy, że praca mechanika wtedy jest pracą w szczególnych warunkach, gdy wykonywana jest wyłącznie w kanale.

PW/bd